

A. G. VISSER - 'N VERTOLKINGSDIMENSIE

deur Paul Schutte

Verhandeling voorgelê ter gedeeltelike veldoening aan die vereistes vir die graad Magister Artium in Spraak- en Vertolkingskunde aan die Potchefstroomse Universiteit vir Christelike Hoër Onderwys

Leier : Prof. dr. Teunis Botha

POTCHEFSTROOM

1979

*Hierdie werk word met liefde en dankbaarheid opgedra aan my pa
en aan die nagedagtenis van my ma*

DANKBETUIGINGS

Aan prof. dr. Teunis Botha vir sy vriendelike en vakkundige leiding. Vir sy besondere insig, skerpsinnige kritiek en aanmoediging het ek die grootste agting en waardering. Ook dank aan hom vir die gebruik van boeke uit sy goed toegeruste privaatbiblioteek.

Aan die vertolkers en tegnisi van *Die sanger van die Suikerbosrand*, sonder wie se deelname hierdie studie onmoontlik sou wees.

Aan die personeel van die Ferdinand Postma-biblioteek vir hulle vriendelike hulp en die bekwame tegniese versorging van hierdie verhandeling.

Aan almal wat met gewaardeerde hulp die werk moontlik gemaak het, in die besonder aan Netta en my skoonma.

Aan die drie-enige God, want uit Hom en deur Hom en tot Hom is alle dinge.

V O O R A F

In hierdie studie word beweer dat die poësie en prosa van A. G. Visser by uitstek vir vertolking geskik is. Dit is inderdaad in die aanbieding van 'n vertolkingsprogram prakties verwesenlik. Die doel was om die aanbieding as 'n bewys vir die bogenoemde bewering te laat dien. Hierdie studie is dan tegelyk ook 'n weergawe van die beplanning, instudering en aanbieding van 'n vertolkingsprogram, met die huldigingsprogram: *Die sanger van die Suikerbosrand*, as voorbeeld.

Die hoofstukindeling sien kortliks soos volg daar uit:

In *hoofstuk 1* word die titel uiteengesit en in meer besonderhede bespreek. Dit dien meteen ook as die inleiding tot hierdie studie.

In *hoofstuk 2* word in meer besonderhede op die vertolking van die verskillende genres asook die vertolkingsaanbieding in al sy verskyningsvorme ingegaan.

Hoofstuk 3 is 'n bespreking van die proses wat deurloop word om 'n vertolkingsaanbieding te realiseer, met *Die sanger van die Suikerbosrand* as uitgangspunt.

Hoofstuk 4 neem met 'n agtergrondstudie van Visser 'n aanvang. Vervolgens word die volledige teks met enkele aantekeninge asook 'n 'skriftelike' weergawe van die aanbieding van elke nommer weergegee.

In *hoofstuk 5*, wat ook die slot van hierdie studie is, word die gehoorreaksie ontleed om so tot 'n evaluering te kom: die mate van welslae wat met die aanbieding behaal is, word bepaal, en daar word vasgestel of die vertolkingsdimensie wat in die aanbieding gerealiseer is, 'n effektiewe metode was om die werk van A. G. Visser te ervaar.

INHOUDSOPGAW E

HOOFSTUK 1 A. G. VISSER - 'N VERTOLKINGSDIMENSIE

1.1	INLEIDING	1
1.2	A. G. VISSER	2
1.2.1	Poësie	2
1.2.2	Prosa	6
1.2.3	Algemeen	6
1.3	VERTOLKING	7
1.3.1	Kuns	7
1.3.2	Literêre teks	8
1.3.3	Ontleding	9
1.3.3.1	Poësie	9
1.3.3.2	Prosa	10
1.3.3.3	Drama	10
1.3.4	Totaliteit	11
1.3.5	Stem, gelaat en liggaam	11
1.3.5.1	Stem en spraak	12
1.3.5.1.1	Tegnies	12
1.3.5.1.2	Esteties	13
1.3.5.2	Gelaat	14
1.3.5.3	Liggaam	15
1.3.6	Herskep	16
1.3.7	Oordrag	17
1.3.8	Drie slotopmerkings	18
1.4	VERTOLKINGSDIMENSIE	19

HOOFSTUK 2 DIE VERTOLKINGSAANBIEDING

2.1	INLEIDING	20
2.1.1	Benaming	20
2.1.2	Groep- en individuele vertolking	22
2.1.3	Suggestie	23
2.2	DIE VERTOLKING VAN DIE DRIE GENRES	26
2.2.1	Inleiding	26
2.2.2	Poësie	27
2.2.2.1	Ritme	27
2.2.2.2	Klank	28
2.2.2.3	Beeldspraak	29
2.2.2.4	Die strofe en vers	30
2.2.2.5	Perspektief	31
2.2.2.6	Digsoorte	32
2.2.2.6.1	Liries	32
2.2.2.6.2	Epies	33
2.2.2.6.3	Dramaties	34
2.2.2.7	Beweging	35
2.2.2.7.1	Liries	36
2.2.2.7.2	Epies	37
2.2.2.7.3	Dramaties	38
2.2.2.7.4	Algemeen	39
2.2.3	Prosa	40
2.2.3.1	Individuele vertolking	40
2.2.3.2	Groepvertolking	41
2.2.3.2.1	Materiaal	41
2.2.3.2.2	Verteller	42
2.2.3.2.3	Dialog	45
2.2.3.2.4	Tyd	46
2.2.3.2.5	Algemeen	47

2.2.3.3	Verkorting van materiaal	49
2.2.4	Drama	50
2.2.4.1	Individuele vertolking	50
2.2.4.2	Groepvertolking	51
2.2.4.2.1	Doel	51
2.2.4.2.2	Keuse	52
2.2.4.2.3	Aanbiedingsmoontlikhede	53
2.2.4.2.3.1	Teks	53
2.2.4.2.3.2	Rolverdeling	53
2.2.4.2.3.3	Plasing van vertolkers	53
2.2.4.2.3.4	Fokuspunt	54
2.2.4.2.3.5	Empatie, gebare en beweging	55
2.2.4.2.3.6	Verteller	56
2.2.4.2.3.7	Die in- en uitgaan van vertolkers	56
2.2.4.2.3.8	Hulpmiddels	57
2.2.4.3	Slotopmerkings	57
2.3	DIE VERTOLKINGSPROGRAM	58
2.3.1	Inleiding	58
2.3.2	Die kunsprogram	59
2.3.2.1	Titel	59
2.3.2.2	Geleentheid en gehoor	59
2.3.2.3	Tydsduur	60
2.3.2.4	Keuse van materiaal	60
2.3.2.5	Ordering van materiaal	62
2.3.2.5.1	Begin	62
2.3.2.5.2	Liggaam	63
2.3.2.5.2.1	Oorgange	63
2.3.2.5.3	Slot	64
2.3.2.6	Voorbeelde	65
2.3.3	Die huldigingsprogram	69

2.3.3.1	Doel	69
2.3.3.2	Aard en omvang	69
2.3.3.3	Keuse	70
2.3.3.4	Ordering	70
2.3.4	Die lesingprogram	70
2.3.4.1	Boekbekendstelling	72
2.3.4.1.1	Doel	72
2.3.4.1.2	Bespreking van die werk	73
2.3.4.1.3	Voorlees uit die werk	74
2.3.4.1.4	Algemeen	74
2.3.4.2	Slotopmerkings	75
2.3.4.3	Voorbeeld	75

HOOFSTUK 3 DIE SAMESTELLING, INSTUDERING EN AANBIEDING VAN 'N VERTOLKINGSPROGRAM

3.1	SAMESTELLING	83
3.1.1	Liefdesgedigte	85
3.1.2	Geestige werk	86
3.1.3	Gedigte oor volk en vaderland	88
3.2	INSTUDERING	89
3.2.1	Vorbereiding	89
3.2.2	Instuderingsfases	90
3.2.2.1	Oriëntering	91
3.2.2.2	Beplanning en herhaling	91
3.2.2.3	Aaneenskakeling	95
3.2.2.4	Tegnies	95
3.2.3	Die rol van die regisseur tydens instudering	96
3.2.4	Instudering van formele koorwerk	97
3.2.4.1	Probleme by koorwerk	100
3.2.5	Instudering van koorwerk met beweging	103

3.2.6	Instudering van individuele vertolking	104
3.2.7	Instudering van prosa	104
3.2.8	Instudering van epigramme	105
3.2.9	Die vertolking van komiese materiaal	106
3.3	AANBIEDING (tegnies)	110
3.3.1	Dekor	110
3.3.2	Kostuums	112
3.3.3	Beligting	116
3.3.4	Klank	118
3.3.5	Program	120
3.3.5.1	Verklaring van musiekterme	129
HOOFSTUK 4	DIE SANGER VAN DIE SUIKERBOSRAND - TEKS, AANTEKENINGE EN AANBIEDING (ALGEMEEN)	
4.1	A. G. VISSER	130
4.1.1	Inleiding	130
4.1.2	Poësie	132
4.1.2.1	Liefdespoësie	139
4.1.2.2	Vaderlandse poësie	143
4.1.2.3	Geestige poësie	145
4.1.2.4	Kinderpoësie	149
4.1.2.5	Besluit	151
4.1.3	Prosa	151
4.2	DIE SANGER VAN DIE SUIKERBOSRAND	152
4.2.1	Inleiding	152
4.2.1.1	Die sleutel tot die teks	152
4.2.1.2	Die styl van die aanbieding	157
4.2.2	Teks, aantekeninge en aanbieding	159 e.v.

5.1	INLEIDING	300
5.2	VRAELYS	301
5.3	ONTLEDING VAN ANTWOORDE	303
5.3.1	Algemeen	303
5.3.2	Visserprogram	305
5.4	GEHOORKOMMENTAAR	307
5.4.1	A. G. Visser	307
5.4.2	Lees versus vertolking	308
5.4.3	Vertolking en beweging	310
5.4.4	Spraak	312
5.4.5	Sang	312
5.4.6	Kostuum	313
5.4.7	Dekor	313
5.4.8	Beligting	314
5.4.9	Klank	314
5.4.10	Aanbieding in die algemeen	314
5.5	BESLUIT	316
5.5.1	A. G. Visser	316
5.5.2	Algemeen	317
5.5.2.1	Regisseur	317
5.5.2.2	Vertolkers	320
5.5.2.3	Gehoor	322
	BIBLIOGRAFIE	328